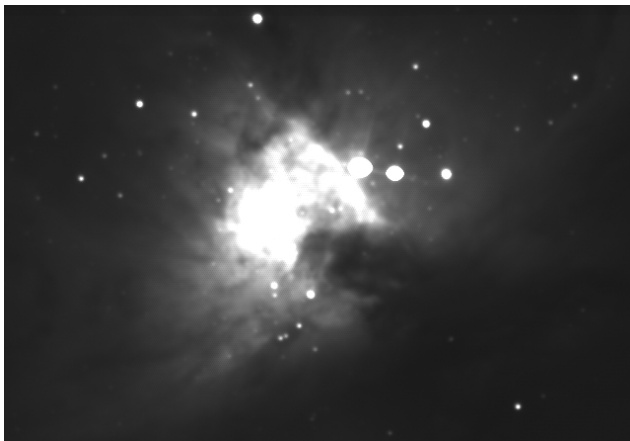

M42 – Orionova meglica

Meglica M42. Posneto 10. februarja 2008, osvetlitev 10×40 s, dobri pogoji. Posnetek je bil narejen s CCD kamero Starlight Express MX7C skozi 8" Meade Starfinder na ekvatorialni montaži HEQ5 PRO in obdelan v programu MaximDL.

Rok Vogrinčič

Meteorski roji v aprilu in maju 2010

Liridi so po Kvadrantidih (4.1.) drugi zanimiv letošnji meteorski roj. Na nočnem nebu jih opazujemo od 16. do 25. aprila. Najštevilčnejši bodo v noči od 21. na 22. april, maksimum predvidevajo 22.4. ob 11:15 SEPČ, to pomeni, da se splača pogledati v nebo že v noči od 21. na 22. po 2. uri ko zaide Luna, ki je v fazi 1. krajca. Pričakujemo od 15 do 23 meteorjev na uro (ZHR = 18 lahko tudi do 90). Točka na nebu od koder letijo meteorji (radiant) je v ozvezdju Lire, 8 stopinj zahodno od najsvetlejšje zvezde Vega. Liridi so srednje hitri meteorji, ki priletijo v Zemljino ozračje s hitrostjo 49 km/s. Njihov izvor je komet Thatcher (C/1861 G1).

Odkril ga je astronom A.E.Thatcher v državi New York, 5. aprila 1861. leta, kot s prostim očesom neviden objekt +7 magnitude v ozvezdju Zmaja. Zanimivo pa je, da je odkriti komet 30. junija postal največji komet viden v tistem stoletju. Glava kometa (svetlost +1. magnitude) je bila blizu zvezde Kapele-Kozica, rep pa je segal čez polovico neba do ozvezdja Herkul. Komet bomo (bodo) spet videli okoli leta 2261. 5 let po odkritju kometa je Nemeč Johan Gottfried Galle, ki je 20 let prej prvi opazoval planet Neptun, potrdil, da je izvor Liridov komet Thacher. Zanimivo je tudi,

da so Liridi najstarejši znani roj. Opazovali so ga že Kitajci 687 pr.n.št., 15 pr.n.št..

Ostali roji so manj pomembni. Naj omenim: Zeta Cignide (ZCY), ki so aktivni 28.03.–13.04., Sigma Leonidi (SLE) 18.–25.04., Ni Cignidi (NCY) 18.04.–04.05., h-Virginidi (HVI), 22.–25.04. Tu so še meteorji antihelija (ANT), ZHR 2-3. Njihov radiant se pomika od Device skozi Tehtnico v aprilu, in skozi s. Škorpionja do j. Kačenosca v maju. Novejši roj so tudi Eta-Liridi (ELY) 03.–12.05., ZHR=3, in Eta-Akvaridi (ETA) 19.04.–28.05., ZHR= max 60, maksimum je 5. maja. Matični komet je znameniti 1P/Halley. Radiant je blizu zvezde Eta Vodnarja, to je precej nizko nad južnim obzorjem, zato so bolj zanimivi za opazovalce na južni polobli. Opazovanje meteorjev ni samo golo naštevanje in računanje, ampak velikokrat v nas vzbudi tudi poetično misel:

When the moon is on the wave,
And the glow-worm in the grass,
And the meteor on the grave,
And the wisp on the morass;
When the falling stars are shooting,
And the answer'd owls are hooting,
And the silent leaves are still
In the shadow of the hill
Shell my soul be upon thin,
Whit a power and whit sign.

Lord Byron

Če ima kdo slovenski prevod se priporočamo.

Stane Slavec

Objekti globoko v vesolju maja

Maja popolnoči kulminirajo ozvezdja, v katerih ni kaj prida objektov globoko v vesolju, za opazovanje pa imamo ta mesec dobre štiri ure teme. Pa vendar, uro ali dve kasneje kulminirajo ozvezdja, ki so že blizu galaktične ravnine, Škorpion, Herkul in Kačenosca, v katerih spet vidimo kopice, odprte in kroglaste, pa tudi planetarno meglico. NGC 6093 (M 80) in NGC 6121* (M 4) sta kroglasti, NGC 6405* (M 6) in NGC 6475* (M 7) pa odprti kopici v Škorpionu. NGC 6205* (M 13) ter NGC 6341* (M 92) sta kroglasti kopici, NGC 6210* pa planetarna meglica v Herkulu, ostali objekti pa so v Kačenoscu: NGC 6171 (M 107), NGC 6218* (M 12), NGC 6254* (M 10),

V A B I L O

Vabimo vas na mesečni sestanek, ki bo v torek 20. 04. 2010 ob 18^h v predavalnici F3 Fakultete za matematiko in fiziko, Jadranska 19, v Ljubljani. Glavni del sestanka bo predavanje:

Računalniška obdelava astronomskih fotografij, 2. del

Gašper Kolenc

Tokrat bomo nadaljevali s februarским predavanjem o računalniški obdelavi astrofotografij, ko nam je zaradi obilice vprašanj zmanjkalo časa.

Vabljeni!

Bernard Ženko

Dodatne informacije o tem in preteklih predavanjih najdete na <http://www.adj.si>.

*NGC 6218** (*M 62*), *NGC 6273* (*M 19*), *NGC 6333* (*M 9*), *NGC 6402* (*M 14*), vse kroglaste kopice, in dve odprti kopici, *IC 4665** ter *NGC 6633**. Spet so z zvezdico označeni objekti, vidni tudi ob svetlobnem onesnaženju.

*NGC 6205** (*M 13*), Velika kroglasta kopica v Herkulu, najlepša kroglasta kopica severnega neba, včasih vidna celo s prostim očesom, je zelo stara, nad 10 milijard let, ima v premeru kakih 145 svetlobnih let in vsebuje nekaj sto tisoč zvezd, ki se prikažejo v vsem svojem sijaju v teleskopu, ki ima premer objektiva 30 cm ali več, čeprav že 10 cm zadostuje, da ti pogled vzame sapo. Oddaljena je kakih 25 tisoč svetlobnih let, leži kakih 15 tisoč svetlobnih let nad galaktično ravnino in kakih 10 tisoč svetlobnih let proč od centra v smeri prečke naše galaksije. V središču je gostota zvezd 500 krat večja, kot v okolici sonca, pa vendar mora biti od tam pogled na Rimsko cesto prav veličasten.

Rok Vidmar

- ★ **Venera** je maja Večernica. Sprva je na nebu do pol enajstih, konec meseca pa zaide šele okoli pol polnoči. Sredi meseca se iz ozvezdja Bika preseli v ozvezdje Dvojčkov.
- ★ **Mars** je sprva na nebu do treh zjutraj, nato pa zahaja vse bolj zgodaj in konec meseca zaide ob pol dveh. Sredi meseca se iz ozvezdja Raka preseli v ozvezdje Leva.
- ★ **Jupiter** je v ozvezdju Rib viden v jutranjih urah. V začetku meseca vzhaja okoli štirih, konec meseca pa že pred tretjo.
- ★ **Saturn** je najprej na nebu skoraj do petih zjutraj, nato pa zahaja vse bolj zgodaj in konec meseca zaide že pred tretjo. Giblje se v ozvezdju Device.
- ★ **Uran** je v ozvezdju Raka viden zjutraj. V začetku maja vzhaja okoli pol petih, konec meseca pa vzide že pred tretjo.

Urška Pajer

Efemeride maj 2010

(Efemeride si lahko ogledate tudi v reviji Življenje in tehnika.)

datum	Sonce		Luna		čas
	vzhod	zahod	vzhod	zahod	
01.05.	05:49	20:10	23:52	07:22	CEST
05.05.	05:43	20:15	01:45	11:28	CEST
10.05.	05:36	20:21	03:29	16:47	CEST
15.05.	05:30	20:27	06:03	22:29	CEST
20.05.	05:24	20:33	11:56	01:17	CEST
25.05.	05:20	20:39	18:16	03:19	CEST
30.05.	05:16	20:43	23:12	07:05	CEST

Planeti:

- ★ **Merkur** maja ni viden.

Objavite prispevek!

Mesečnik potrebuje prispevke. Zato pozivam vse, ki želite kaj objaviti, da mi po elektronski pošti pošljete svoj prispevek. Prispevki so lahko raznovrstni: poročilo o opazovanju, slika, risba, zanimiva astronomska novica, predstavitev domačega observatorija ali teleskopa, skratka – karkoli astronomskega.

Aram Karalič

Javorniški Mesečnik izdaja Astronomsko društvo Javornik, Ljubljana / ISSN 1581-1379 / urednik Aram Karalič / izhaja v prvi polovici meseca / prejemajo ga brezplačno vsi člani Astronomskega društva Javornik / prispevke pošljite na naslov jam@adj.si / **ROK ZA ODDAJO PRISPEVKOV JE 7. DAN V MESECU** / prispevkov praviloma ne lektoriramo / stavljeno v L^AT_EXu